

will likely damage equality for women rather than promoting it, according to religious leaders. Anti-feminist religious scholars claim that feminists have tried their utmost to create equal opportunities for women in society outside the family, but feminists' description of women's social activity disregards some inevitable realities about women in society, like women's cultural, physical and mental differences to men. Feminism has made women materialistic instruments which profit capitalism. According to religion, feminism has not only helped women obtain rights and freedom but has also hindered the achievement of many of their human rights.

6. Feminists believe that family and marriage are obstacles to women's sexual freedom because, in their opinion, the sexual freedom of women equals the right of access to sexual relations without any restrictions. The problem with this claim is that women's feminine values will be undermined by this, because having multiple sexual partners, according to religion, makes her a prostitute. Moreover, the dissatisfaction and mental insecurity created during these kinds of relations will create frustration and desperation, whereas healthy married life provides them with instinctive marital satisfaction which helps them enjoy their relationship with peace and security.

7. One of the bases used by feminists to develop their conception of equality between men and women was the freedom of the sexual revolution. Feminists promoted issues such as free abortion, sexual relations beyond the family framework and homosexuality as a response to this. However, in religious communities such feminist concepts of relationship cannot be accepted, because moral values and the establishment of a family for couples are significantly important for Islamic societies.

References

1. Clark & Paul Barry —Dictionary of Ethics, Theology and Society 1997, p. 377
2. Reviewed Work: The Future of Marriage. by Jessie Bernard Review by: Mary Jo Neitz Wright American Journal of Sociology Vol. 80, No. 5 (Mar., 1975), pp. 1277-1279.
3. Oakley, Ann New York : Harper & Row, 1972. Oakley, Ann». Library of Congress. Retrieved 27 November 2014.
4. Ritzer Gorge, Contemporary Sociological Theory —Nazariye Jamea Shenacy Moaserl Translators, Mohsen Salacy,Roshanfar , Marziye, —zan, Ashtgal 22, Published by—Zaytonl Tehran, 1382, p.199- Tehran, 1380 p. 704 [Persian].
5. Marxiye Roshanfar, Women, Employment &Ownership —Zan, Ashtigal ve Malikiyatl Published by —Nasher- Barge Zeytonl Tehran, 1382 p.199 [Persian].
6. Guranic verses (sore'e Nasa, Aye'e: 7,18, 32, 124 and 19)

Мирдамет Юсефі Садат, аспірант Університету Хазар (Азербайджан, Баку), sevdafilmsavalan@yahoo.com

Роль сім'ї в процесі соціалізації з урахуванням регулюючих установок гендерних відмінностей

Питання вивчення різних людських спільнот та аналіз їх факторних впливів на процес соціалізації завжди знаходяться в центрі уваги дослідників соціальних і гуманітарних наук. З цієї точки зору, метою цієї статті є вивчення гендерних відносин в сімейному середовищі та їх вплив на процес соціалізації. Стаття також досліджує різні феміністичні підходи, робить деякі важливі узагальнення по сутнісним розбіжностям в Сході і на Заході. Автор статті також аналізує теоретичні бази особливостей внутрішньосімейних ролей пов'язаних з гендерними відмінностями.

Ключові слова: соціалізація, соціополітичний гендерна відмінність, стабілізація особистості, фемінізм, феміністичний підхід до сім'ї.

Мирдамет Юсефі Садат, аспірант Університета Хазар (Азербайджан, Баку), sevdafilmsavalan@yahoo.com

Роль сім'ї в процесі соціалізації з урахуванням регулюючих установок гендерних відмінностей

Вопросы изучения различных человеческих общностей и анализ их факторных влияний на процесс социализации всегда находятся в центре

внимания исследователей социальных и гуманитарных наук. С этой точки зрения, целью этой статьи является изучение гендерных отношений в семейной среде и их влияние на процесс социализации. Статья также исследует разные феминистические подходы, делает некоторые важные обобщения по сущностным различиям в Востоке и на Западе. Автор статьи также анализирует теоретические базы особенностей внутрисемейных ролей связанных с гендерными различиями.

Ключевые слова: социализация, социополитическое гендерное различие, стабилизация личности, феминизм, феминистический подход к семье.

* * *

УДК 141.81:172.340.12:94(450)

Культенко В. П.,
кандидат філософських наук, доцент кафедри
філософії, Національний університет
біоресурсів і природокористування України
(Україна, Київ), kultenko@ukr.net

Митрофанова І. П.,
студентка економічного факультету,
Національний університет
біоресурсів і природокористування України
(Україна, Київ), ira_mitrofanova2010@mail.ru

УТОПІЗМ VS УТИЛІТАРИЗМ: ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ СОЦІАЛЬНИХ ПРОЄКТІВ ВІДРОДЖЕННЯ

В статті досліджуються два філософсько-соціальні проекти доби Відродження: утилітарний та утопічний. Здійснюється їхній порівняльний аналіз на предмет подібності та контрарності позицій, висловлюваних в цих проєктах щодо проблем гуманізму, свободи людини, вимоги справедливості суспільно-державного устрою, необхідності надання людині можливостей для її самореалізації тощо. Дослідження утилітарної та утопічної концепцій філософії доби Відродження здійснюється на основі філософських доктрин видатних представників того часу – Томаса Мора (утопізм) та Ніколо Макіавеллі (утилітаризм). Висновки їхніх розмірковувань редукуються у площину сьогодення, на практику сучасного державного та суспільного будівництва. У зв'язку з цим виявляються сильні та слабкі сторони обох проєктів, їхня користь та шкідливість в умовах сучасного державно-політичного життя.

Ключові слова: Т. Мор, Н. Макіавеллі, утопія, утилітаризм, держава, свобода, справедливість.

Філософія доби Відродження подарувала світові два важливі здобутки у соціальній царині: утопічні та утилітарні проєкти, які з принципово різних позицій вирішують питання можливості стабільної та сильної держави. Ці проєкти стали базовими концепціями у подальших філософських, соціологічних, політичних пошуках моделі найкращого суспільного устрою, який би забезпечував щастя людині та процвітання держави.

В роботі здійснюється порівняльний аналіз філософської спадщини утопіста Т. Мора та утилітариста Н. Макіавеллі. Їхні ідеї знайшли потужну розробку в роботах наступників. Утопічні ідеї в подальшому надихали розробників соціалістичних та комуністичних проєктів майбутнього – Сен-Симона, Фур'є, Оуена, Маркса, Енгельса та інших. Утилітарна концепція розроблялась Л. Вала, Д. Міллем, І. Бентамом, Р. Холмсом та іншими.

На основі проведеного порівняльного аналізу утопічної концепції Т. Мора та утилітарної концепції Н. Макіавеллі буде здійснена спроба виявити особливості, сильні та слабкі сторони обох проєктів та результати їхньої редукації в практичну площину державобудування сучасності.

Н. Макіавеллі (1469-1527) та Т. Мор (1478-1535) жили та творили в один і той самий період. Але попри це їхні ідеї і думки були кардинально різними: Мор висував перші ідеї соціальної утопії, а Макіавеллі відтворив дух свого часу в утилітарній політичній філософії, ставши ім'ям

віроломного стилю здійснення політики – макіавеллізм. Обидва мислителі мають твори, у яких викладені основні ідеї їхніх авторів. У Мора це «Утопія» [4], у Макіавеллі – «Государ» [3].

Політична філософія Макіавеллі носить науковий і емпіричний характер, вона заснована на власному діловому досвіді (займав посаду в уряді Флоренції) і ставить за мету вказати засоби для досягнення намічених цілей. А Мора, у своїх здобутках, запропонував зовсім нові для його епохи демократичні начала організації державної влади, поставив і вирішив з гуманістичних позицій правові проблеми, що сформувалися в період становлення капіталістичної формації, зародження ранньокапіталістичних відносин [2].

Головна відмінність в ідеях даних мислителів – розуміння справедливості. Мора змальовував суспільство і державу, побудовані на ідеях чесності, справедливості, рівності і спільної власності, тоді як для Макіавеллі справедливість, добро і зло не мали чіткого значення, вони в нього переходять у відносний стан, політичні дії розглядаються без уваги до моральних критеріїв. Не можна сказати, що Макіавеллі вихваляє аморальність заради аморальності, він не нігіліст, він не заперечує загальнолюдських цінностей, не намагається їх зруйнувати. Але у державного діяча, на думку філософа, потреби влади мають превалювати над мораллю. Макіавеллі відокремлює владу від моралі, релігії та філософії, позиціонує державу як автономну систему цінностей, не залежну від інших джерел. В ім'я держави можна порушити як релігійні заповіді, так і моральні настанови. Все дозволено, навіть до найтяжчих злочинів. У системі цінностей Макіавеллі не вважає мораль нижчою за державу, але канони влади і моралі не стикаються, тому що для мораліста вищою за все є етика, для священика – релігія, для державного діяча – інтереси держави [5]. «Мета виправдовує засоби ...» [3]. Якщо безпека держави залежить від майбутнього рішення государя, не потрібно вагати, справедливо воно чи ні, гуманне чи жорстоке, благородне або ганебне. Відсунувши все, потрібно відповісти лише на одне питання – чи врятує воно життя і свободу держави? Не Макіавеллі винайшов політичне вбивство, зраду і обман, але до нього вони відбувалися *de facto*, і ніхто не намагався їх узаконити. Намагалися не помічати чи виправдовувати, або, в кращому разі, суворо засуджувати «окремі епізоди». Макіавеллі, покінчивши з лицемірством, створив чітку систему цінностей, відмінних від загальноприйнятих норм моралі. Використання отрути – не злочин, якщо у такий спосіб можна позбавитись від політичного ворога, тим більше, якщо ніхто не дізнається. Це зовсім не означає, що отруєння допустимі для загалу. Мета політики – влада, тому те, що ефективне для її досягнення – добро, те, що неефективне – зло, в релігійній інтерпретації – гріх. Чеснотами государя, правителя повинні бути рішучість, чеснотство, сила, везіння, а не богобоязливості, порядність і цнотливість. Макіавеллі вбачає навіть «велич» у витончених і чудових злочинах [2].

Все це є абсолютною протилежністю філософії Томаса Мора. В своїй «Утопії» він «будує» нову, не схожу на інші, державу. Критикуючи жорстокі, численні і безглузді закони сучасного йому суспільства, направлені проти крадіжок і бродяжництва, гостро ставить питання про причини злочинності. Вважаючи приватну власність

основною проблемою і причиною всіх пороків та нещастя, він її прибирає, в Утопії власність стає спільною. Мора одним з перших наголошує на тому, що складність і заплутаність законодавства, орієнтація його на найжорстокіші покарання відповідають інтересам багатіїв і спрямовані проти простого населення. Вже самі умови життя простого народу, його принижене положення не дають можливості розібратися у складному і заплутаному законодавстві, витлумачити і зрозуміти його казуїстику.

Ідеальна для Мора держава – це острів, який знаходиться у південній півкулі і має 54 міста – своєрідна федерація. Утопичний сенат, до складу якого входять по три представники від кожного міста, обговорює загальні справи острова, такі як перерозподіл продуктів, робочої сили, прийом іноземних посольств та інше. Посадові особи в Утопії виборні. Кожен 30 сімей обирають філарха всього на рік. Найбільш важливі справи міста вирішують народні збори; вони ж обирають більшу частину посадових осіб та заслуховують їх звіти. Томас Мора підкреслює демократизм владних установ утопійців: «Між собою вони живуть дружно, тому що ні один чиновник не проявляє зверхності і не вселяє страху. Їх називають батьками, і вони ведуть себе гідно. Належну шану утопійці їм надають добровільно, і їй не доводиться вимагати насильно» [4]. В новій державі короткий (шестигодинний) робочий день. В Утопії існує широка віротерпимість, там багато сект та релігій, заборонено лише проявляти релігійний фанатизм або засуджувати вірування інших. «Держава широко використовує заходи заохочення осіб, що здійснюють корисні для суспільства дії. В Утопії оточені загальною пошаною громадяни, які добровільно виконують особливо складні або неприємні роботи» [4]. Оскільки в Утопії немає приватної власності, спори між утопійцями рідкісні і злочини нечисленні, тому утопійці не потребують великого і складного законодавства.

Новими й оригінальними є міркування Мора про право в Утопії. Дуже своєрідно для свого часу автор вирішує проблему покарання. Він придумав закон, за яким злочинців не страчують, а присуджують до громадських робіт. Основна думка Мора зводиться до того, що примусові роботи є більш гуманним покаранням, аніж широко застосовувана в його час смертна кара [5].

Порівняння двох проектів доби Відродження – утопичного та утилітарного – виявляє принципову відмінність між позиціями мислителів, що їх одстоювали. Для Макіавеллі влада сама по собі вже є метою і обговоренню підлягає лише те, як її здобути, утримати, зміцнити і поширити. Все добре, якщо воно направлене на благо держави, Макіавеллі припускає всездозволеність вибору і дії, але за обов'язкової умови – якщо все це у майбутньому буде корисним для держави. Влада, вважав Макіавеллі, вище всіх соціальних цінностей. А релігія – зброя впливу і контролю у руках государя: там, де народ релігійний, його легко підпорядкувати і дисциплінувати. Увага до релігії веде до піднесення держави, а нехтування нею – до загибелі. Страх перед Богом можна тимчасово замінити страхом перед государем, але життя правителя коротке. І він повинен підтримувати релігійні доктрини і віру в чудеса, навіть знаючи, що це брехня, лише було б корисно для держави [2]. Дослідники творчості видатного флорентійця припустили, що Макіавеллі – песиміст. Для песиміста світ не змінюється, не здатний до

вдосконалення, і розум не в силах впоратися з жорстокою правдою природи та історії. Схиляючись перед «героями» (а тільки «герой» може створити державу), Макиавеллі нехтував такими структурами держави, як право, законодавство, ідеологія. Він розумів, що при стабільних установах держави реформатор їй не потрібен. Але не розумів, що правильно організовані ідеї та ідеали можуть стати вирішальною зброєю в політичній боротьбі. Все це використав і застосував Мор у своєму проекті. Правителі його держави постають перед нами чесними, добрими, вірними своєму народу, з правильними думками і діями, їх вибирає народ, і вони роблять все, щоб виправдати сподівання свого народу.

На думку багатьох, ідея утопії Мора є правильною. Вона може бути прекрасною мрією, яка, скоріше за все, ніколи не стане правдою. Утопісти виражали на папері ті свої мрії та побажання, виявлення яких вони не бачили в сучасному для них суспільстві і державі, проте більшість з цих ідей є правомочними. І в сучасному світі ряд принципів формування держави і суспільства, зокрема, щодо вирішення проблем соціального захисту громадян, побудови держави всезагального благоенства сягають своїм корінням творів «Утопія», «Місто Сонця» і багатьох інших. Думки Макиавеллі на цьому тлі виглядають занадто відвертими, а тому жорсткими і суперечливими. Проте, не можна не погодитись з позицією автора щодо того, що государ, правитель своєї держави повинен прикладати усі зусилля, можливості і робити все, щоб його держава розвивалася, ставала кращою. Правитель відповідальний перед державою та її громадянами за успішність своєї політики. Але далеко не кожна мета виправдовує засоби, і далеко не всі засоби можна виправдати найшляхетнішою метою. В державі має панувати закон, який би для всіх встановлював тверді й непорушні правила, рівні можливості і чіткі межі дозволеного, за які ніхто не має право переступати. Правитель – такий самий громадянин серед інших громадян, але на нього покладена більша відповідальність і тому він не має право робити речі, які схвалює Макиавеллі, такі як вбивство, отруєння інших заради влади, маніпулювання релігією, Богом – все це є недопустимим. Філософія Ніколо Макиавеллі пропагує викривлену мораль, що зовсім неприпустимо для людей, які знаходяться при владі, адже вони повинні захищати правду, нести ідеали, мораль у суспільство і будувати сильну державу [1].

Мор виклав у своїй книзі ті зміни, які він хотів бачити у своєму суспільстві, і спроектував ідеальну державу. Він узяв до уваги найголовніші риси людини – прагнення до свободи та справедливості – і спробував їх поєднати і примирити між собою. Спроба виявилась дещо наївною. Але історія знає багато «реалістів» типу Наполеона, Вільгельма II, Гітлера і Муссоліні. Ці політики розумно і реалістично знаходили засоби для реалізації своїх завойовницьких планів. Але який сенс в реалізмі засобів, якщо мета нереальна, антигуманна або божевільна? Макиавеллі ж цікавили засоби, як захопити, утримати і розширити владу, а цінність держави була для нього вищою за цінність життя її громадян. Але мета не існує без засобів, вона постійно формується ними. Тому в кінцевому рахунку, нічними засобами не досягти великої мети [5].

Таким чином можна констатувати, що в ході порівняння утопічного та утилітарного проектів філософії

доби Відродження вони засвідчили з одного боку, свою контрарність, опозиційність один щодо одного. Утопічний проект має на меті щастя громадян, суть якого зводиться до рівності всіх у їхніх можливостях та засобах: всі мають бути щасливими у рівній мірі через зрівняння у правах власності – власність усусупільнюється. Це призводить до реалізації ідеї справедливості, що розуміється як рівність. Але при цьому питання свободи вирішується у збиток останньої: зрівняння всіх проблематизує реалізацію свободи волі кожного.

В утилітарному проекті щастя громадян ототожнюється з міцністю держави. Це останнє є найвищою користю для всіх, тому все підкорюється досягненню цієї мети. Якщо утопія пропонує щастя «за рознарядкою», то утилітарний проект цінність життя окремої людини вимірює виключно її цінністю для блага держави. У співвідношенні ж свободи і справедливості першість віддається, безумовно, цінності свободи. Але при цьому діє суттєве уточнення: абсолютною свободою наділяється лише одна людина – правитель зі шляхетною державницькою метою, інші ж не можуть бути впевненими навіть у безпеці власного життя. Сумно, що в реалії нашого часу значно більшого поширення й практичного втілення здобув саме утилітарний проект державобудування, а макиавеллісти сьогодення в ряді питань перевершили свого ідейного натхненника.

Список використаних джерел

1. Алексеев П. В., Панин О. В. Хрестоматия по философии / П. В. Алексеев, О. В. Панин. – М.: Проспект, 2002. – 608 с.
2. Коротец И. Д. и др. Человек и общество / И. Д. Коротец, Л. А. Штомпель, О. М. Штомпель. – Ростов-на-Дону: Феникс, 1996. – 442 с.
3. Макиавелли Н. Государь / Н. Макиавелли. – М.: Художественная литература, 1982. – 214 с.
4. Мор Т. Утопия / Т. Мор. – М.: Наука, 1978. – 167 с.
5. Спиркин А. Г. Философия: Учебник / 2-е изд. – М.: Гардарики, 2006. – 736 с.

References

1. Alekseev P. V., Panin O. V. Hrestomatiya po filosofii. – M.: Prospect, 2002. – 608 s.
2. Korotets I. D. I dr. Chelovek i obshchestvo / Korotets I. D., Shtompel L. A., Shtompel O. M. – Rostov na Dony: Feniks, 1996. – 442 s.
3. Makiavelli N. Gosydar – M.: Hudojestvennaja literatura, 1982. – 214 s.
4. Mor T. Utopiya. – M.: Nauka, 1978. – 167 s.
5. Spirkyn A. G. Filosofiya: uchebnik / 2-e izd. – M.: Gardariky, 2006. – 736 s.

Kultenko V., PhD, Associate Professor of Philosophy at the National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine, (Ukraine, Kyiv), kultenko@ukr.net

Mitrofanova I., student of economical faculty of the National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine, (Ukraine, Kyiv), ira_mitrofanova2010@mail.ru

Utopianism vs utilitarianism: a comparative analysis of social projects of the Renaissance

This article examines two philosophical and social projects of the Renaissance: Utopian and utilitarian. Their comparative analysis done in terms of similarities and opposition positions voiced in these projects on the problems of humanity, of freedom, justice demands the socio-political system, people need to provide opportunities for its fulfillment and more. Research and utilitarian utopian concepts of Renaissance philosophy is based on the philosophical doctrines prominent representatives of the time - Thomas More (utopianism) and Nicola Machiavelli (utilitarianism). Conclusions are reduced in their reflective plane today, the practice of modern state and social construction. In this regard are the strengths and weaknesses of both projects, their usefulness and harmfulness in today's public and political life.

Keywords: T.Mor, N.Machiavelli, utopia, utilitarianism, state, freedom, justice.

Культенко В. П., кандидат філософських наук, доцент кафедри філософії, Національний університет біоресурсів і природопольовання України, (Україна, Київ), kultenko@ukr.net

Митрофанова І. П., студентка економічного факультета, Національний університет біоресурсів і природопольовання України, (Україна, Київ), ira_mitrofanova2010@mail.ru

Утопізм vs утилітаризм: сравнительный анализ социальных проектов Возрождения

В статье исследуются два философско-социальных проекта эпохи Возрождения: утилитарный и утопический. Осуществляется их сравнительный анализ на предмет сходства и контрастности позиций, высказываемых в этих проектах по проблемам гуманизма, свободы человека, требования справедливости общественно-государственного устройства, необходимости предоставления человеку возможностей для его самореализации и тому подобное. Исследование утилитарной и утопической концепций философии эпохи Возрождения осуществляется на основе философских доктрин выдающихся представителей того времени - Томаса Мора (утопизм) и Николао Макиавелли (утилитаризм). Выводы из их рассуждений редуцируются в плоскость настоящего времени, на практику современного государственного и общественного строительства. В связи с этим выявляются сильные и слабые стороны обоих проектов, их полезность и вред в условиях современной государственно-политической жизни.

Ключевые слова: Т. Мор, Н. Макиавелли, утопия, утилитаризм, государство, свобода, справедливость.

* * *

УДК 316.6:159.955

Іванова Н. В., кандидат філософських наук, доцент, завідувач відділення «Дошкільне виховання», Луцький педагогічний коледж (Україна, Луцьк), iva_chumbas@mail.ru

ПРОБЛЕМА СМISЛУ В СИТУАЦІІ ВИБОРУ: СОЦІАЛЬНО-ФІЛОСОФСЬКИЙ АНАЛІЗ

Розкрито поняття «смісл» в контексті соціально-філософських концепцій. Розглянуто інтенціональні об'єкти як складні системи смислів, створені мисленням. Проаналізовано способи конститування інтенціональних об'єктів, що здобуваються в процесі досвіду, завдяки якому формується ціннісно-смісловий універсум життя людини як простір для нових форм мислєдєяльності.

Ключові слова: смісл, мислення, інтенціональні об'єкти, доля, ціннісно-смісловий універсум, комунікація, соціальний світ.

Соціокультурні виклики сучасності ставлять людину перед необхідністю духовно-онтологічного вибору. Проте духовність набуває значення і цінності тоді, коли вона наповнює мислення, як енергію діяльності, смислом. Зважаючи на те, що виникнення, поява смислу є результатом продуктивної діяльності нашої свідомості, а осмислення є процесом наділення смислом, досить важливим є аналіз тих соціально-філософських концепцій, де проблема смислу постає в контексті проблеми розуміння. А коли говорити ширше – як співвідношення розуміння, мислення і пізнання. Даній проблемі присвятили дослідження представники різних філософських шкіл і напрямків як минулого, так і сучасності, зокрема, Х. Борхес, Е. Гуссерль, Ж. Ліотар, Н. Луман, Ю. Маркіна, Т. Твардовський, С. Франк, Є. Шульга, А. Шюц та інші. Здійснивши соціально-філософський аналіз проблеми існування і творення смислів, ми зможемо дослідити нові ресурси мислення в перспективах розвитку соціокультурної реальності, окреслити ефективні стратегії інноваційного поступу українського суспільства, знайти шляхи виходу його із духовно-онтологічної кризи.

Як відомо, сприйняття феноменів свідомості і мислення розгортається в часі. Результатом процесу

сприйняття є створення інтенціонального об'єкта, і в свою чергу цей об'єкт виступає як ідеальна система. Структура цієї системи актуалізується в свідомості, оскільки вона є результатом породження мислення, й існує тільки в рамках свідомості. Зауважимо, що поза соціумом свідомість не могла б сприймати феномени (явища) в якості об'єктів пізнання і осмислєних. Людський світ, якщо говорити метафорично, «світється смислами». Кожна людина, зазначає засновник феноменологічної соціології А. Шюц, приходить у вже існуючий світ, світ, створений соціумом і його культурою. Розвиток мислення прослідковується зі сприйняття світу дитиною, але її світ як світ осмислення феноменів без дорослих (соціокультурного середовища) «створитися не може» [1, с. 412].

Функціональне розуміння свідомості як сукупності смислів, утворених в процесі мислення, утворюють системи, що «розгортаються» в часі, дає «ключ» до особливого розуміння інтерсуб'єктивності. «Він і я, тобто ми, – зазначає А. Шюц, – до того часу, поки триває процес – розділяємо живе теперішнє, наше живе теперішнє, яке дозволяє і йому, і мені сказати: «Ми пережили цю подію разом». Завдяки встановленому таким чином Ми = відношенню, ми обоє – він, котрий звертається до мене, і я, який слухає його, – ми живемо в нашому спільному теперішньому, спрямовані на мислення, та його ідеї, котрі повинні бути втілені в процесі комунікації і через процес комунікації. Ми разом старіємо» [1, с. 414]. Тобто разом перебуваємо в часі, який є нашим часом.

З точки зору А. Шюца, дві різних неспівмірних свідомості реферують до одних і тих же явищ зовнішнього або соціального світу і, таким чином, синхронізуються. Але оскільки в нашому розумінні феноменів як феноменів свідомості поняття «зовнішнього світу» є проблемним, то ми можемо сказати, що двоє або декілька (ряд) свідомостей індивідів реферують до функціонального протікання в одне, синхронізуються за допомогою мислєннєвих інтенцій, визначаючи інтенціональні об'єкти, що конститууються свідомістю в даний момент (навіть якщо це об'єкти зовнішнього або внутрішнього досвіду). Можна сказати, що «проживаючи» разом промовлене одним суб'єктом в даний момент, згадуючи і осмислюючи сказані слова, висловлені думки, свідомості «старіють разом» (А. Шюц) [1, с. 415]. Таким чином, мова в процесі усвідомлення виконує синхронізуючу функцію для мислення, забезпечуючи інтерсуб'єктивність, а разом з нею – процес смислєтворення.

Однак, синхронізуючи, впорядковуючи сам процес побудови у свідомості систем смислів, мова не може синхронізувати способу їх побудови. А тому через причину і результат висловленого, концептуалізованого посилання в різних свідомостях будуть синхронно конституватися системи смислів – інтенціональні об'єкти. Але вони залишаються неспівмірними, непорівняними один з одним. Методологія порівняння таких інтенціональних об'єктів відсутня. В повсякденному житті ми і не маємо потреби в такій методології, діючи досвідним (емпіричним) шляхом – описуючи і «вголос осмислюючи» наші власні інтенціональні об'єкти і очікуючи відповіді реакції Іншого (іншої людини) на кшталт «так-ні» [1, с. 415]. Соціальний світ, який описує А. Шюц, – це світ емпіричних дій (якщо інтерсуб'єктивне спілкування вважає діяльністю), світ синхронізації процесів, але не їх результатів (процесів конститування систем смислів, але